

Univerzitet u Tuzli
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

I CIKLUS STUDIJA

STUDIJSKI PROGRAM: SPECIJALNA EDUKACIJA I REHABILITACIJA

u primjeni od 2015/16 akademske godine

Tuzla, juni 2015. godine

Uvod u disciplinu i kvalifikaciju

Studij specijalne edukacija i rehabilitacija utemeljen je na polisintezi interdisciplinarnih i transdisciplinarnih pristupa i savremenih spoznaja iz edukacijsko-rehabilitacijskih, biomedicinskih, humanističkih, te drugih srodnih društvenih znanosti. Studentima ovog odsjeka omogućeno je sticanje znanja i vještina za različite profesionalne identitete, gdje stiču široki raspon kompetencija potrebnih u specijalnoj edukaciji, rehabilitaciji i socijalnom uključivanju djece, mladih i odraslih osoba s mentalnom retardacijom, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima i oštećenjem vida. Kroz studij različitih kolegija studenti se potiču na holistički pristup, kao i na sticanje spoznaja o različitim problemskim područjima u čovjeka tokom rasta i razvoja (psihosomatske, somatopsihičke i psihosocijalne funkcije, tradicija, kulturni background). To se odnosi također i na razvoj i primjenu različitih doktrina psihosocijalne rehabilitacije (integracija, inkluzija), kao i različite komplementarne i suportivne dijagnostičke, preventivne, edukacijske, terapijske i rehabilitacijske postupke.

Izjava o razlozima

Intelektualne teškoće kao grana specijalne edukacije i rehabilitacije poznata je i priznata u svijetu, a u Bosni i Hercegovini ima osamnaest-godišnju tradiciju obrazovanja stručnih kadrova. Obrazovanje nekada oligofrenologa danas specijalnih edukatora-rehabilitatora u Bosni i Hercegovini od osnivanja Defektološkog fakulteta 1993. godine permanentno prati savremene trendove i razvoj specijalne edukacije i rehabilitacije u svijetu, a stečena diploma priznata je u velikom broju razvijenih zemalja svijeta.

Oštećenje vida kao grana specijalne edukacije i rehabilitacije poznata je i priznata u svijetu preko 80 godina, a u Bosni i Hercegovini ima petnaestogodišnju tradiciju obrazovanja stručnih kadrova. Obrazovanje iz područja oštećenja vida u Bosni i Hercegovini na Defektološkom fakultetu je od 1996. godine i permanentno prati savremene trendove i razvoj oštećenja vida u svijetu, a stečena diploma priznata je u velikom broju razvijenih zemalja svijeta.

Razvoj discipline **Motorički poremećaji i hronične bolesti** kroz vrijeme, od nastanka pa do danas, manifestira se kroz ogroman broj doktrina, srodnih teorijskih i praktičnih modela, na različite načine i različitim terminologijama (engl. disability studies, special education and rehabilitation, sofrology, somato-therapies, occupational therapy, psychomotoric reeducation, itd.). U početku trećeg milenijuma savremeni trendovi u svim disciplinama su obojeni ekološkim i holističkim pristupima čiji je osnovni cilj spašavanje i respektiranje oboljelog pojedinca i terapeuta koji su sve više ugroženi. Zbog toga su potrebna određena znanja iz područja profesionalne etike, tehničko-tehnološkog progressa, kao i potrebe novih oblika interdisciplinarnih komunikacija. Prema projekcijama Svjetske zdravstvene organizacije s obzirom na savremeni način života i ugroženost pojedinca, dinamika pojavnosti hroničnih bolesti i povreda iznositi će 60% od ukupne svjetske populacije do 2020. godine. Ako se ovoj slici pridruže i posljedice ratnih dejstava na našim prostorima i zaostala neeksplozirana minska sredstva, jasna je potreba daljeg razvoja jedne ovakve naučne oblasti i na našim prostorima koja će slijediti svjetske savremene trendove za treći milenij i omogućiti poboljšanje kvalitete života pojedinca i zajednice u našem društvu.

Nova saznanja u oblasti dijagnostike i tretmana, uvođenje savremenih metoda, tehnika i pristupa, tehnološko-tehnički progres, izrada novih kompjuterskih programa i aparata koji se koriste u području intelektualnih teškoća, oštećenja vida i motoričkih poremećaja i hroničnih bolesti, novi zahtjevi tržišta itd., zahtijevaju nužnost cjeloživotnog učenja i stalno proširivanje i produbljivanje znanja stručnjaka iz ove oblasti. Takođe, najnovije spoznaje i dostignuća iz drugih oblasti sa kojima je područje oštećenja vida, intelektualne teškoće, motorički poremećaji i hronične bolesti usko povezano (medicina, psihologija, pedagogija, didaktika i informatika) zahtijevaju upotpunjavanje i usavršavanje neophodnih primijenjenih znanja u pomenutim područjima.

1. Opći dio

1.1. Stručni i akademski naziv i stepen koji se stiče završetkom studija I ciklusa

Član 1.

Završetkom studija I ciklusa student stiče akademsko, odnosno stručno zvanje u skladu sa Pravilnikom o akademskim i stručnim zvanjima i načinu njihovog korištenja koji donosi Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK.

Uz diplomu studentu se izdaje i dodatak diplome (Supplement).

1.2. Uslovi za upis na studijski program

Član 2.

Pravo upisa na studijski program „Specijalna edukacija i rehabilitacija“, imaju kandidati državljani BiH, strani državljani i lica bez državljanstva sa završenom srednjom školom u četverogodišnjem trajanju u Bosni i Hercegovini, kao i kandidati koji su srednju školu završili izvan Bosne i Hercegovine, a za koje je nakon postupka nostrifikacije, odnosno ekvivalencije utvrđeno da imaju završeno odgovarajuće srednje obrazovanje. Pravo učešća na Konkursu imaju i kandidati sa završenom srednjom stručnom školom, ukoliko su stekli dopunsko obrazovanje iz općeobrazovnih predmeta u gimnaziji ili srednjoj tehničkoj i srodnoj školi. Klasifikacija i izbor kandidata za upis vrši se na osnovu rezultata prijemnog ispita i drugih kriterija u skladu s procedurama koje utvrđuje Senat Univerziteta u Tuzli.

1.3. Naziv i ciljevi studijskog programa

Član 3.

Studenti će tokom dodiplomskog studija dobiti osnovna znanja o intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima, oštećenju vida (terminologija, definicije, klasifikacije), o spoznajnim procesima kod tih osoba (osjetne funkcije, percepcija, pamćenje, pažnja, inteligencija, primjena Piagetove teorije, te teorija zona proksimalnog razvoja Vigotskog), o njihovom emocionalnom razvoju, o načinu učenja, o metodama podučavanja.

Osnovni cilj univerzitetskog studijskog programa „Specijalna edukacija i rehabilitacija“ na I ciklusu studija je da studenti steknu teorijska znanja i praktične vještine iz prevencije, dijagnostike, rehabilitacije i edukacije osoba s intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima i oštećenjem vida svih dobnih skupina.

Pored toga Studijski program je usmjeren na stvaranje pozitivanog stava studenata o potrebi cjeloživotnog učenja i razvoja stručnih kompetencija. Izdani VII stepen stručne spreme nosiocu daje pravo korištenja zaštićenog stručnog zvanja Bachelor specijalne edukacije i rehabilitacije i pravo na profesionalni rad u području prevencije, detekcije, dijagnostike i tretmana osoba s intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima, oštećenjem vida i višestrukim smetnjama, svih dobnih skupina u odgojno-obrazovnim ustanovama (predškolskim, redovnim osnovnim i srednjim školama, ustanovama za odgoj i obrazovanje osoba sa poteškoćama u razvoju), zdravstvenim ustanovama (oftalmološkim, neurološkim, psihijatrijskim, fizijatrijskim, i pedijatrijskim dispanzerima i klinikama) i ustanovama socijalne zaštite (centri za socijalni rad; komisija za procjenu sposobnosti i određivanje nivoa podrške djeci i omladini ometenoj u psihičkom ili fizičkom razvoju; dnevni centri za tretman osoba sa smetnjama u razvoju; ustanove za boravak starih, bolesnih i iznemoglih osoba; dom za djecu bez roditeljskog staranja); savjetovaništima, centrima za mentalno zdravlje, gerijatrijskim ustanovama, ustanovama nevladinog sektora i sl.

Primjena novog nastavnog plana i programa počela je akademske 2015/2016. godine.

1.4. Trajanje I ciklusa i ukupan broj ECTS bodova

Član 4.

Prvi ciklus studija traje četiri godine (8 semestara) i vrednuje se sa 240 ECTS bodova. Studijska godina se organizuje u dva semestra (zimski i ljetni), od kojih svaki traje 15 nastavnih sedmica.

1.5. Kompetencije i vještine koje se stiču kvalifikacijom (diplomom)

Član 5.

Nakon završenog studijskog programa „Specijalna edukacija i rehabilitacija“ na I ciklusu studija studenti će biti osposobljeni za:

- prevenciju, rano otkrivanje i evidentiranje, dijagnostiku i tretman s osobama s intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima i oštećenjem vida;
- korištenje bazičnih znanja i stečenih iskustava vezanih za razumijevanje koncepta intelektualnih teškoća, motoričkih poremećaja i hroničnih bolesti i oštećenja vida;
- primjenu vještina u smislu aplikacije stečenih saznanja u unapređenju svih područja razvoja osoba s intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima i oštećenjem vida;
- individualni i timski rad;
- analiziranje društvenog položaja i ostvarivanja prava osoba s intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima i oštećenjem vida;
- edukaciju osoba s intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima i oštećenjem vida kako u segregacijskim uvjetima, tako i u uvjetima inkluzije;
- primjenu adaptiranih rehabilitacijskih tehnologija u edukaciji i rehabilitaciji;
- obuku o načinu korištenja specijalnih pomagala;
- planiranje i provođenje specijaliziranih edukacijsko-rehabilitacijskih programa psihomotorne reedukacije sa djecom sa višestrukim smetnjama, poremećajima iz autističnog spektra i poremećajima verbalne i neverbalne komunikacije;
- integrisanje stečenih znanja (iz edukacijsko-rehabilitacijskih, medicinskih, pedagoških, psiholoških i socioloških nauka), te njihovu primjenu u rješavanju problema, donošenju odluka u praksi, te savjetovanju i informisanju osoba s intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima, oštećenjem vida, višestrukim smetnjama, kao i njihovih porodica;
- postupanje prema etičkim načelima struke;
- samostalno učenje i korištenje stručne literature
- nastavak školovanja na II ciklusu studija iz područja specijalne edukacije i rehabilitacije.

1.6. Uslovi prelaska sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih oblasti studija

Član 6.

Studentu Univerziteta u Tuzli se može omogućiti prelazak sa jednog studijskog programa na drugi studijski program pod uslovima i postupku predviđenim Pravilima studiranja na I ciklusu studija na Univerzitetu u Tuzli.

Član 7.

Studentu drugog Univerziteta može se omogućiti prelazak sa srodnih akreditovanih studijskih programa na studijski program „Specijalna edukacija i rehabilitacija“ pod uslovima i postupku utvrđenim Pravilima studiranja na I ciklusu studija na Univerzitetu u Tuzli i Listom srodnih studijskih programa za odobravanje prelazaka studenata sa drugih univerziteta, odnosno srodnih studijskih programa Univerziteta u Tuzli.

2. Stručni dio

2.1. Struktura studijskog programa

Studijski program „Specijalna edukacija i rehabilitacija“ je četverogodišnji studij koji se realizuje kroz osam semestara, pri čemu svaki semestar ima po 15 nastavnih sedmica. Vrednuje se sa 240 ECTS bodova. Specijalni edukacijsko-rehabilitacijski dio pripada području Društvenih nauka, polju Edukacijsko-rehabilitacijskih nauka i granama Oštećenje vida, Motorički poremećaji i hronične bolesti i Intelektualne teškoće. Studijski program se sastoji iz obaveznih i izbornih predmeta. Obavezni predmeti su osmišljeni na način da studentima omoguće sticanje opštih i stručnih znanja i vještina iz oblasti specijalne edukacije i rehabilitacije, ali i osnovna neophodna znanja iz drugih oblasti sa kojima su specijalna edukacija i rehabilitacija usko povezani (medicina, psihologija, pedagogija, sociologija i informatika). Obavezni predmeti su dizajnirani tako da daju identitet kvalifikaciji. U obaveznim stručnim predmetima naglasak se stavlja na timski rad, ali i sposobnost nezavisnog rada i praktične vještine. Svaka studijska godina ima deset obaveznih predmeta. U prvoj studijskoj godini pored deset obaveznih predmeta, student u oba semestra pohađa i Tjelesni i zdravstveni odgoj u okviru kojeg, sa ponuđene liste, bira određenu fizičku aktivnost. Nastava Tjelesnog i zdravstvenog odgoja se realizira kroz teoretsko-praktičnu nastavu (vježbe) i ne ocjenjuje se.

Izborni predmeti su osmišljeni da se studentima omogući sticanje znanja i spoznaja iz oblasti specijalne edukacije i rehabilitacije u skladu sa njihovim interesima, afinitetima i potrebama. Izborni predmeti su na raspolaganju na svakoj studijskoj godini u svakom semestru. U prvoj studijskoj godini, pored izbornih predmeta, student u oba semestra bira po jedan predmet sa liste izbornih predmeta tjelesnog i zdravstvenog odgoja koji se ne ocjenjuje.

Studenti III i IV studijske godine su obavezni da u svakom semestru odrade praksu po 75 sati u ustanovama koje se bave prevencijom, dijagnostikom, rehabilitacijom i edukacijom osoba s intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima i oštećenjem vida. Ukupan broj od 300 sati odrađene prakse studentima je valoriziran sa 20 ECTS kredita definisanih Nastavnim planom iz stručnih nastavnih predmeta (po jedan ECTS iz obaveznih predmeta III i IV godine). Student vodi Dnevnik prakse čiju formu usvaja NNV Fakulteta.

2.2. Spisak obaveznih i izbornih predmeta

Obavezni predmeti	Izborni predmeti
1. Fiziologija sa funkcionalnom anatomijom	1. Program poticanja predvještina pisanja
2. Psihologija	2. Konfliktologija i vršnjačka medijacija
3. Razvoj humane komunikacije i poremećaji	3. Psihologija osoba sa onesposobljenjem
4. Uvod u specijalnu edukaciju i rehabilitaciju I	4. Osnove verbalne komunikacije
5. Inkluzivna praksa	5. Volonterizam
6. Tjelesni i zdravstveni odgoj I	6. Porodica i rehabilitacija
7. Osnove humane genetike	7. Asistivna rehabilitacijska tehnologija
8. Pedagogija	8. Romska djeca u sistemu odgoja i obrazovanja
9. Uvod u logopediju	9. Engleski jezik za društvene i humanističke nauke
10. Sociopedagoške osnove poremećaja u ponašanju	10. Funkcionalna procjena osoba oštećena vida
11. Uvod u specijalnu edukaciju i rehabilitaciju II	11. Grupni rad u edukaciji i rehabilitaciji
12. Tjelesni i zdravstveni odgoj II	12. Statistika u edukaciji i rehabilitaciji
13. Neurologija	13. Praktikum iz profesionalne rehabilitacije osoba oštećena vida

14. Opšta edukacijsko-rehabilitacijska dijagnostika i reedukacija	14. Edukacijsko senzomotorni programi
15. Uvod u intelektualne i razvojne teškoće	15. Rehabilitacija putem pokreta
16. Programi i metode rada sa djecom oštećena vida I	16. Menadžment u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji
17. Motorički poremećaji i hronične bolesti	17. Osobe s Down sindromom
18. Programi i metode rada sa učenicima oštećena vida I	18. Oštećenja vida sa dodatnim utjecajnim teškoćama
19. Psihomotorni razvoj i rana rehabilitacija	19. Osnove radne terapije
20. Uvod u poremećaje autističnog spektruma	20. Rehabilitacijsko savjetovanje
21. Psihijatrija	21. Nove tehnologije i pomagala u rehabilitaciji osoba oštećena vida
22. Istraživanje u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji	22. Suportivna terapija
23. Procjena i tretman osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima I	23. Komunikacija osoba oštećena vida
24. Programi i metode rada sa učenicima oštećena vida II	24. Primjena računara u edukaciji i rehabilitaciji
25. Dijagnostičko- korekcionni postupci u rehabilitaciji vida I	
26. Procjena u edukaciji i rehabilitaciji i izrada IEP-a	
27. Kreativna terapija	
28. Programi poticanja perceptivno motoričkih sposobnosti	
29. Procjena i tretman osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima II	
30. Programi i metode rada sa djecom oštećena vida II	
31. Inkluzivna edukacija i teškoće učenja	
32. Rana intervencija u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji	
33. Profesionalna rehabilitacija	
34. Odrasle osobe oštećena vida	
35. Dijagnostičko- korekcionni postupci u rehabilitaciji vida II	
36. Instrukcije u obrazovanju I	
37. Orijentacija i mobilitet osoba oštećena vida I	
38. Rehabilitacijski programi za osobe treće životne dobi	
39. Metode u edukaciji i rehabilitaciji djece sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima	
40. Instrukcije u obrazovanju II	
41. Orijentacija i mobilitet osoba oštećena vida II	
42. Programi podrške u radu sa osobama sa intelektualnim teškoćama	

2.3. Nastavni plan

I STUDIJSKA GODINA									
Šifra	OBAVEZNI PREDMETI	ZIMSKI SEMESTAR				LJETNI SEMESTAR			
		P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
	Fiziologija sa funkcionalnom anatomijom	3		1	5				
	Psihologija	3			3				
	Razvoj humane komunikacije i poremećaji	4			5				
	Uvod u specijalnu edukaciju i rehabilitaciju I	4	1		6				
	Inkluzivna praksa	3	2		6				
	Tjelesni i zdravstveni odgoj I			2	1				
	Osnove humane genetike					3		1	5
	Pedagogija					2	0		3
	Uvod u logopediju					4	1		6
	Sociopedagoške osnove poremećaja u ponašanju					4	1		5
	Uvod u specijalnu edukaciju i rehabilitaciju II					4	1		6
	Tjelesni i zdravstveni odgoj II							2	1
UKUPNO OBAVEZNIH		17	3	3	26	17	3	3	26
DOPUNSKI KREDITI					4				4
UKUPNO					30				30

PREDMETI TJELESNOG I ZDRAVSTVENOG ODGOJA SE NE OCJENJUJU.

U DOPUNSKE KREDITE ZIMSKOG SEMESTRA ULAZE KREDITI ZA JEDAN IZBORNI PREDMET (4 ECTS)

U DOPUNSKE KREDITE LJETNOG SEMESTRA ULAZE KREDITI ZA JEDAN IZBORNI PREDMET (4 ECTS)

I STUDIJSKA GODINA									
Šifra	IZBORNI PREDMETI	ZIMSKI SEMESTAR				LJETNI SEMESTAR			
		P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
	Program poticanja predvještina pisanja	3	1		4				
	Konfliktologija i vršnjačka medijacija	3	1		4				
	Psihologija osoba sa onesposobljenjem	3	1		4				
	Osnove verbalne komunikacije					3	1		4
	Volonterizam					3	1		4
	Porodica i rehabilitacija					3	1		4

U ZIMSKOM SEMESTRU STUDENT BIRA JEDAN IZBORNI PREDMET (4 ECTS)

U LJETNOM SEMESTRU STUDENT BIRA JEDAN IZBORNI PREDMET (4 ECTS)

II STUDIJSKA GODINA									
Šifra	OBAVEZNI PREDMETI	ZIMSKI SEMESTAR				LJETNI SEMESTAR			
		P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
	Neurologija	2		1	5				
	Opšta edukacijsko-rehabilitacijska dijagnostika i reedukacija	3		2	5				
	Uvod u intelektualne i razvojne teškoće	3		2	5				
	Programi i metode rada sa djecom oštećena vida I	3		1	5				
	Motorički poremećaji i hronične bolesti	3		1	5				
	Programi i metode rada sa učenicima oštećena vida I					3		2	6
	Psihomotorni razvoj i rana rehabilitacija					3		1	5
	Uvod u poremećaje autističnog spektruma					3		2	6
	Psijijatrija					2		1	4
	Istraživanje u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji					3		1	4
UKUPNO OBAVEZNIH		14	0	7	25	14		7	25
DOPUNSKI KREDITI					5				5
UKUPNO					30				30

*U DOPUNSKE KREDITE ZIMSKOG SEMESTRA ULAZE KREDITI ZA JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS).
U DOPUNSKE KREDITE LJETNOG SEMESTRA ULAZE KREDITI ZA JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS).*

II STUDIJSKA GODINA									
Šifra	IZBORNI PREDMETI	ZIMSKI SEMESTAR				LJETNI SEMESTAR			
		P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
	Asistivna rehabilitacijska tehnologija	3		1	5				
	Romska djeca u sistemu odgoja i obrazovanja	3		1	5				
	Engleski jezik za društvene i humanističke nauke	1	3		5				
	Funkcionalna procjena osoba oštećena vida					3		1	5
	Grupni rad u edukaciji i rehabilitaciji					3		1	5
	Statistika u edukaciji i rehabilitaciji					2		2	5

STUDENT BIRA JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS) U ZIMSKOM I JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS) U LJETNOM SEMESTRU.

III STUDIJSKA GODINA									
Šifra	OBAVEZNI PREDMETI	ZIMSKI SEMESTAR				LJETNI SEMESTAR			
		P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
	Procjena i tretman osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima I	3		1	5				
	Programi i metode rada sa učenicima oštećena vida II	3		2	6				
	Dijagnostičko-korekcionni postupci u rehabilitaciji vida I	3		1	5				
	Procjena u edukaciji i rehabilitaciji i izrada IEP-a	3		1	4				
	Kreativna terapija	3		1	5				
	Programi poticanja perceptivno motoričkih sposobnosti					3		1	5
	Procjena i tretman osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima II					3		2	3
	Programi i metode rada sa djecom oštećena vida II					3		1	5
	Inkluzivna edukacija i teškoće učenja					3		1	6
	Rana intervencija u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji					3		1	5
UKUPNO OBAVEZNIH		15		6	25	15		6	25
DOPUNSKI KREDITI					5				5
UKUPNO					30				30

*U DOPUNSKE KREDITE ZIMSKOG SEMESTRA ULAZE KREDITI ZA JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS).
U DOPUNSKE KREDITE LJETNOG SEMESTRA ULAZE KREDITI ZA JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS).*

III STUDIJSKA GODINA									
Šifra	IZBORNI PREDMETI	ZIMSKI SEMESTAR				LJETNI SEMESTAR			
		P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
	Praktikum iz profesionalne rehabilitacije osoba oštećena vida	3		1	5				
	Edukacijsko senzomotorni programi	3		1	5				
	Rehabilitacija putem pokreta	3		1	5				
	Menadžment u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji					3		1	5
	Osobe sa Down sindromom					3		1	5
	Oštećenja vida sa dodatnim utjecajnim teškoćama					3		1	5

STUDENT BIRA JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS) U ZIMSKOM I JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS) U LJETNOM SEMESTRU.

IV STUDIJSKA GODINA									
Šifra	OBAVEZNI PREDMETI	ZIMSKI SEMESTAR				LJETNI SEMESTAR			
		P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
	Profesionalna rehabilitacija	3		1	4				
	Odrasle osobe oštećena vida	2		1	4				
	Dijagnostičko-korekcionni postupci u rehabilitaciji vida II	3		2	6				
	Instrukcije u obrazovanju I	3		2	6				
	Orijentacija i mobilitet osoba oštećena vida I	3		1	5				
	Rehabilitacijski programi za osobe treće životne dobi					3		1	5
	Metode u edukaciji i rehabilitaciji djece sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima					2		1	3
	Instrukcije u obrazovanju II					3		2	6
	Orijentacija i mobilitet osoba oštećena vida II					3		2	6
	Programi podrške u radu sa osobama sa intelektualnim teškoćama					3		1	5
UKUPNO OBAVEZNIH		14		7	25	14		7	25
DOPUNSKI KREDITI					5				5
UKUPNO					30				30

*U DOPUNSKE KREDITE ZIMSKOG SEMESTRA ULAZE KREDITI ZA JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS).
U DOPUNSKE KREDITE LJETNOG SEMESTRA ULAZE KREDITI ZA JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS).*

IV STUDIJSKA GODINA									
Šifra	IZBORNI PREDMETI	ZIMSKI SEMESTAR				LJETNI SEMESTAR			
		P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
	Osnove radne terapije	3		1	5				
	Rehabilitacijsko savjetovanje	3		1	5				
	Novo tehnologije i pomagala u rehabilitaciji osoba oštećena vida	3		1	5				
	Suportivna terapija					3		1	5
	Komunikacija osoba oštećena vida					3		1	5
	Primjena računara u edukaciji i rehabilitaciji					3		1	5

STUDENT BIRA JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS) U ZIMSKOM I JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS) U LJETNOM SEMESTRU.

2.4. Uslovi upisa u naredni semestar

Prisustvo svim vidovima nastave za studente je obavezno i o njemu se vodi evidencija na osnovu koje student, po odslušanom semestru, dobija potpis od predmetnog nastavnika. Student može upisati naredni semestar nakon izvršenih obaveza iz prethodnog semestra po osnovu prisustva na predavanjima/vježbama, što dokazuje ovjerenim semestrom u Studentskoj službi Fakulteta.

2.5. Izjava o metodama podučavanja i učenja

Metode podučavanja i učenja su osmišljene tako da podstiču studente na nezavisan i grupni rad. Osnovne metode podučavanja i učenja su:

- predavanja,
- praktične vježbe,
- auditorne vježbe,
- seminarski radovi,
- diskusije,
- grupni rad,
- praksa.

2.6. Objašnjenje o provjeri znanja

Znanje studenata provjerava se i ocjenjuje kontinuirano tokom semestra. Pri tome se vrednuje prisutnost i aktivno sudjelovanje u nastavi i vježbama, priprema i prezentacija individualnog i/ili grupnog seminarskog rada, međuispiti i završni ispit. Metode provjere znanja su osmišljene tako da odgovaraju očekivanim ishodima učenja. Koristit će se slijedeće metode provjere znanja: usmeni i pismeni odgovori; izlaganja i prezentacije; eseji, seminarski radovi; alternativni zadaci; zadaci višestrukog izbora; zadaci jednostavnog dosjećanja; ostalo. Rezultati provjere znanja su dostupni i transparentni studentu tijekom cijelog semestra. Preciznije metode provjere znanja date su u opisima predmeta.

2.7. Generički kriteriji provjere znanja

Brojno	Opisno	Slovno	Opis	Bodovi
10	odličan	A	Pregledani rad je primjeren i pruža jasan dokaz potpunog usvajanja znanja, razumijevanja i vještina koje odgovaraju nivou kvalifikacije. Dokazi također pokazuju da su svi ishodi učenja i obaveze za taj nivo zadovoljene na visok način.	94-100
9	izvanredan	B	Pregledani rad je odličan i pruža dokaz sveobuhvatnog znanja, razumijevanja i vještina koje odgovaraju tom nivou kvalifikacije. Dokazi također pokazuju da su svi ishodi učenja i obaveze za taj nivo zadovoljene, a da su mnoge zadovoljene na visok način.	84-93
8	vrlo dobar	C	Pregledani rad je dobar i pruža dokaz znanja, razumijevanja i vještina koje odgovaraju nivou kvalifikacije. Dokazi također pokazuju da su svi ishodi učenja i obaveze za taj nivo zadovoljene, a da su mnoge više nego zadovoljene.	74-83
7	dobar	D	Pregledani rad je prihvatljiv i pruža dokaz znanja, razumijevanja i vještina koje odgovaraju nivou kvalifikacije. Dokazi također pokazuju da su svi ishodi učenja i obaveze za taj nivo zadovoljene.	64-73
6	dovoljan	E	Pregledani rad je prihvatljiv i pruža dokaz minimalnog znanja, razumijevanja i vještina koje odgovaraju tom nivou kvalifikacije. Dokazi također pokazuju da je većina ishoda učenja i obaveza za taj nivo zadovoljena.	54-63
5	ne zadovoljava	F	Pregledani rad je neprihvatljiv i pruža malo dokaza o znanju, razumijevanju i/ili vještinama koje odgovaraju tom nivou kvalifikacije. Dokazi pokazuju da je vrlo malo, ili nimalo, ishoda učenja i obaveza za taj nivo zadovoljeno.	0-53

2.8. Resursi učenja

Za potrebe pripremanja ispita studentima je na raspolaganju Univerzitetaska biblioteka, uključujući i relevantne baze podataka, te resursi koje posjeduju predmetni nastavnici, saradnici. Praktične vježbe, kao i istraživanja za završni rad izvoditi će se u specijalizovanim institucijama u kojima se provodi prevencija, dijagnostika i tretman osoba s intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima, oštećenjem vida i višestrukim smetnjama različite etiologije. Studentima će po potrebi biti omogućen pristup multimedijalnoj sali Univerzitetskog centra za razvoj daljinskog obrazovanja Univerziteta u Tuzli, kao i pristup Internetu. Osigurat će se kontakt i konsultacije sa nastavnicima i saradnicima, kao bitan izvor učenja i praktičnog rada.

2.9. Mogućnosti zapošljavanja

Bachelor specijalne edukacije i rehabilitacije je osposobljen za rad i zapošljavanje u odgojno-obrazovnim ustanovama (predškolskim, redovnim osnovnim i srednjim školama, ustanovama za odgoj i obrazovanje osoba sa poteškoćama u razvoju), zdravstvenim ustanovama (oftalmološkim, neurološkim, psihijatrijskim, fizijatrijskim, i pedijatrijskim dispanzerima i klinikama) i ustanovama socijalne zaštite (centri za socijalni rad; komisija za procjenu sposobnosti i određivanje niova podrške djeci i omladini ometenoj u psihičkom ili fizičkom razvoju; dnevni centri za tretman osoba sa smetnjama u razvoju; ustanove za boravak starih, bolesnih i iznemoglih osoba; dom za djecu bez roditeljskog staranja); savjetovalištima, centrima za mentalno zdravlje, gerijatrijskim ustanovama, ustanovama nevladinog sektora i sl.

2.10. Međunarodna usaglašenost studijskog programa

Studijski program „Specijalna edukacija i rehabilitacija“ je po svojoj strukturi, ciljevima i kompetencijama diplomiranih studenata usporediv sa brojnim inozemnim studijima Evrope i Sjedinjenih američkih država, te navodimo samo neke od njih:

- Katedra «Specialna pedagogika», Fakultet po načalna i predučilišna pedagogika, Univerzitet «Sveti Kliment Ohridski», Sofija, iz Bugarske, www.fnpp.uni-sofia.bg/index.php/bul/fakulteti/fakultet
- University of Meryland, Department of Special Education of the College of Education, USA
- University of Kansas, School of Education, Special Education, USA;
- Utah State University – College of Education and human Service, Department of Special Education and Rehabilitation, USA;
- Stockholm University, Department of Special Education, Sweden;
- University of London, Institute of Education, UK;
- University of Gothenburg, Faculty for education, Sweeden;
- University of Cambridge, Faculty of Education, Educational Inclusion and Diversity, UK;
- University of Thessaly, Department of Special Education, Greece
- Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (<http://www.erf.hr/StudijPredRehKolegiji.html>)
- Studijskog programa Specijalna i rehabilitacijska pedagogija (Specialna in rehabilitacijska pedagogika, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani, (http://www.pef.uni-lj.si/st_prog/srp/srp.pdf)

- Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu (http://www.fasper.bg.ac.rs/st_osnovne.html)
- Odsek za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju (Institut für Sonderpädagogik, Prävention und Rehabilitation, Carl von Ossietzky Universität, Oldenburg, <http://www.unioldenburg.de/sonderpaedagogik>), Nemačka
- Institute for special education needs at the University of Hamburg (<http://www.jyu.fi/tdk/kastdk/eped/ajankohtaista/infor.pdf>),
- Centre for Disability Research, Uppsala, Sweden (<http://www.chr.uu.se/english.htm>)
- The Scottish Autism Research Group, Scotland (<http://www.education.ed.ac.uk/sarg/index.html>)
- Rehabilitaciona pedagogija i Edukacija i rehabilitacija telesno invalidnih osoba (Fakulteta za zdravstvenu pedagogiju, Univerzitet u Kelnu, Nemačka, www.hrf.uni-koeln.de)
- Fakultet za korektivnu pedagogiju iz Sankt-Peterburga, Katedra za tiflopedagogiju (Fakul'tet korrekcionnoj pedagogiki Rossijskogo gosudarstvennogo pedagogičeskogo universiteta im. A. I. Gercena, kafedra tiflopedagogiki, www.fcp.rbcmail.ru/tiflo.html)
- Univerzitet u Dortmundu, Fakultet rehabilitacionih nauka, odseci: "Rehabilitacija i pedagogija slepih osoba" i "Rehabilitacija i pedagogija slabovidih osoba" (Die Fakultät Rehabilitationswissenschaften der Universität Dortmund. Lehrgebieten "Rehabilitation und Pädagogik bei Blindheit" sowie "Rehabilitation und Pädagogik bei Sehbehinderung".)
<http://www.fk-reha.uni-dortmund.de/Blinden-undSehbehinderten/de/>
- University of Oslo, Department of Special Needs Education, Norveška
- University "Ramon Lui", Special needs teaching, "Training leading to specialization in Special education Therapeutical Pedagogy", Barcelona
- Eastern Michigan University, College of education, Department of Special Educations, USA
- Portland State University, Visually Impaired Learner, USA
- University of New England, Armidale, New South Wales, Australia, Disability studies
- University of North Texas, Denton, Texas, United States, Disability studies
- Star Education Consultants Ukraine, Odessa, Ukraine, Disability studies
- Liverpool Hope University, Liverpool, United Kingdom, Disability studies
- University of Manitoba, Winnipeg, Canada, Disability studies

EKSTERNE REFERENTNE TAČKE	ŠIFRA PREDMETA (IV GODINA)													
<p>DESKRIPTORI OKVIRA VŠ. KVALIFIKACIJA BIH ZA KVALIFIKACIJE KOJE PREDSTAVLJAJU USPJEŠAN ZAVRŠETAK I CIKLUSA STUDIJA (240 ECTS BODOVA)</p>														
<p>pokažu znanje i razumijevanje u području studija, koje se nadovezuje na njihovo srednjoškolsko obrazovanje i koje je uobičajeno na tom nivou, uz podršku odgovarajućih resursa za učenje (tekstova i informacionih i komunikacijskih tehnologija), koje uključuje neke aspekte koji će se temeljiti na poznavanju najnaprednijih dostignuća u datom području studija</p>														
<p>mogu primijeniti detaljno znanje i kritičko razumijevanje principa vezanih za dato područje studija/discipline na način koji pokazuje profesionalan pristup radu ili struci, te posjeduju kompetencije koje se obično pokazuju formiranjem i potkrepljivanjem argumentima i rješavanjem problema unutar datog područja studija</p>														
<p>imaju sposobnost da prikupljaju i tumače relevantne podatke (obično unutar datog područja studija) na osnovu kojih donose sudove koji sadrže razmišljanja o relevantnim društvenim naučnim ili etičkim pitanjima</p>														
<p>mogu primijeniti osnovne metode sticanja znanja i aplikativna istraživanja u datoj disciplini, te su u stanju da odluče o tome koji pristup da upotrijebe za rješavanje datog problema, i svjesni su toga u kojoj mjeri je odabrani pristup primjeren rješavanju takvog problema</p>														
<p>mogu prenositi, uz korištenje odgovarajućeg jezika (a tamo gdje je to primjereno, i jednog ili više stranih jezika) i komunikacijskih tehnologija, informacije, ideje, probleme i rješenja, i auditoriju koji nije specijalizovan i koji je specijalizovan za dato područje izučavanja</p>														
<p>su izgradili vještine učenja neophodne za dalji studij, uz visok stepen autonomije i akademskih vještina i svojstava neophodnih za istraživački rad, shvatanje i procjenu novih informacija, koncepata i dokaza iz različitih izvora</p>														
<p>posjeduju temelj za buduće samousmjeravanje i cjeloživotno učenje</p>														
<p>su stekli interpersonalne vještine i vještine timskog rada, primjerene za zapošljavanje i/ili dalji studij</p>														

*Objašnjenje šifri predmeta:

SYLLABUSI